

Doç. Dr. Kadir Bař

**TÜRK REKABET HUKUKUNDA
BİRLEŞME VE DEVRALMALAR
- GENEL ESASLAR - YETKİSEL VE USULİ ÇERÇEVE**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YOĞUNLAŞMALARIN REKABET DENETİMİNE İLİŞKİN GENEL ESASLAR

I. KAVRAM	3
II. YOĞUNLAŞMALARA ÖZGÜ REKABET HUKUKU DENETİMİNİN GEREKÇELERİ.....	5
A. Yoğunlaşmaların Ayırt Edici Özelliği: Yapısal Etki.....	5
B. Yoğunlaşma İşlemlerinin Esas Yönünden Analizinin Özgünlüğü	6
C. Yoğunlaşma İşlemlerine Ex-Ante Müdahale Gerekliliği.....	8
III. YOĞUNLAŞMALARIN DENETİMİNE İLİŞKİN REKABET HUKUKU DÜZENLEMELERİ	10
A. ABD Hukukunda.....	10
1. Esasa İlişkin Hükümler: Sherman Kanunu m. 1 ve 2 ve Clayton Kanunu m. 7	10
2. Usule İlişkin Düzenlemeler	14
3. FTC ve DOJ Kılavuzları	14
B. AB Hukukunda.....	18
1. Birleşme Serbestisi Dönemi.....	18
2. Yoğunlaşmalara Özgü İlk Düzenleme: 4064/89 sayılı Tüzük..	19
3. 139/2004 sayılı Tüzük	20
C. Türk Hukukunda.....	22

1. Esasa İlişkin Düzenleme: RKHK m. 7/1	22
2. Usule Yönelik Düzenlemeler.....	23

İKİNCİ BÖLÜM

YOĞUNLAŞMA SAYILAN İŞLEMLER

I. GENEL OLARAK.....	25
II. TEŞEBBÜS ŞARTI	26
III. KONTROL DEĞİŞİKLİĞİ	27
A. Kontrol.....	27
1. Kavram	27
2. Tek Kontrol	29
a. Pozitif Tek Kontrol.....	29
b. Negatif Tek Kontrol.....	30
3. Ortak Kontrol	31
a. Kavram	31
b. Görünümleri	32
aa. Oyda veya Karar Alma Organlarında Temsiliyetle Eşitlik	32
bb. Veto Hakları.....	33
cc. Birlikte Hareket Etmeye Yönelik Sözleşmeler	37
dd. De Facto Ortak Kontrol.....	38
B. Kontrolün Niteliğinde Değişiklik	40
C. Değişikliğin Kalıcı Olması.....	43
IV. KONTROL DEĞİŞİKLİĞİ YARATAN İŞLEMLER.....	46
A. Birleşmeler.....	46
B. Devralmalar	48
1. Pay Devirleri.....	48
2. Varlık Devirleri.....	49
3. Sözleşmeler.....	52
a. Pay Sahipleri Sözleşmeleri.....	52

b. Kira Sözleşmeleri.....	53
c. Lisans Sözleşmeleri.....	54
d. Diğer Bazı Sözleşmeler.....	57
4. Diğer Yollar.....	59
C. Tam İşlevsel Ortak Girişimler.....	60
1. Yoğunlaşma Sayılan Ortak Girişimlerin Belirlenmesine İlişkin Tarihsel Gelişim	60
2. Tam İşlevsellik Kriterinin Aranmadığı Durumlar.....	63
3. Tam İşlevsellik Kriteri	65
a. Operasyonel Bağımsızlık	66
aa. Öz Yeterlilik.....	66
bb. Ticari Bağımsızlık.....	68
(i) Ana Teşebbüslere Yapılan Satışlar	70
(ii) Ana Teşebbüslerden Yapılan Alımlar.....	72
b. Kalıcılık	73
4. Ortak Girişimin Faaliyetlerindeki Değişiklikler	76
V. İLİŞKİLİ İŞLEMLER	77
A. Birbirine Şartla Bağlanmış İşlemler	77
B. Menkul Kıymetlerle Seri İşlemler.....	80
VI. YOĞUNLAŞMA SAYILMAYAN HALLER.....	80
A. Grup İçi İşlemler	81
B. Kontrol Hakkı Vermeyen Azınlık Pay Devralmaları	82
C. Sermaye Piyasası Kuruluşlarınca Yapılan Alımlar.....	83
D. Kontrolün Kanun Gereği Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Devralınması	84
E. Miras Yoluyla Gerçekleşen İktisaplar	85

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YOĞUNLAŞMA İŞLEMLERİNİN
BİLDİRİLMESİ VE İNCELENMESİ USULÜ

I. BİLDİRİM.....	87
A. Genel Olarak	87
B. Bildirim Eşikleri.....	87
1. Ciro Eşikleri.....	89
a. “İlgili Teşebbüs” ve “İşlem Tarafı” Kavramları	89
aa. İşlem Tarafı	89
bb. İlgili Teşebbüs	90
b. Ciro Dikkate Alınacak Kişi ve Ekonomik Birimler.....	97
aa. Birinci Eşik Bakımından	97
bb. İkinci Eşik Bakımından	100
c. Cironun Hesaplanması.....	103
aa. Net Satış Kavramı.....	103
bb. Ortak Girişimlerin Ciro Sununun Dahil Edilmesi.....	104
cc. Grup İçi Satışlar ve Çifte Hesaplamanın Önlenmesi	105
dd. Yurt Dışı Satışlar	105
ee. Cironun Hesabında Esas Alınacak Yıl.....	108
ff. Finansal Kuruluşların Ciro Sununun Hesaplanması	110
2. Teknoloji Teşebbüsü İstisnası.....	111
a. Genel Olarak	111
b. İstisnanın Uygulanma Şartları	113
aa. İstisnanın Uygulanacağı İşlemler	113
bb. Teknoloji Teşebbüsü Kavramı	113
cc. Türkiye Bağı Şartı.....	117
(i) 11 Şubat 2026 Tarihli Değişiklikten Önceki	
Durum	118
(ii) Mevcut Durum	120
c. İstisnanın Sonucu	121

3. Bildirim Eşikleri Bakımından Birden Fazla İşlemin Tek Bir İşlem Olarak Kabul Edilmesi.....	122
4. Yoğunlaşmaların Bildirimi Bakımından Etki Teorisinin Uygulanması.....	125
C. Bildirim Usulü.....	128
1. Bildirimin Zamanı.....	128
a. Bildirimin Yapılabileceği En Erken Tarih.....	128
b. Genel İlke: İşlemin Gerçekleştirilme Tarihinden Önce Bildirim	129
c. İşlemin Gerçekleştirilme Tarihine İlişkin Bazı Özel Durumlar	131
aa. İlişkili İşlemler.....	131
bb. Geçici Kontrol Değişikliği İçeren İşlemler.....	132
d. Kontrol Değişikliğinin Borsada Seri Alımlar Yoluyla Elde Edilmesi	133
2. Bildirimin Şekli.....	135
3. Bildirimi Yapabilecek Taraflar.....	137
4. Bildirimin Geçerlilik Tarihi.....	138
5. Bildirilen Yoğunlaşma İşleminin Duyurulması	139
D. Yoğunlaşma İşleminin Askıda Kalması ve Hukuki Geçerliliği	139
E. Bildirim Yükümlülüğünün İhlalinin Hukuki Sonuçları	141
1. İdari Para Cezası	142
2. Geçersizlik	145
3. İşlemin Geri Alınması.....	147
a. RKHK m. 7/1'i İhlal Etmeyen Yoğunlaşmalar Bakımından	147
b. RKHK m. 7/1'i İhlal Eden Yoğunlaşmalar Bakımından	148
F. Bildirim Konusu İşlemden Vazgeçilmesi.....	151
II. YOĞUNLAŞMALARIN İNCELENMESİ USULÜ.....	153
A. Ön İnceleme ve Nihai İnceleme Safhaları.....	153
B. Kurumun İnceleme Kapsamındaki Yetkileri	156

1. Bilgi ve Belge Talep Etme Yetkisi	156
2. Yerinde İnceleme Yetkisi.....	158
C. Tarafların Delil Sunma ve Dosyaya Giriş Hakkı	159
D. Üçüncü Tarafların Katılımı	163
E. Kararın İlanı	164

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YOĞUNLAŞMALARIN DENETİMİ

KONUSUNDA KURULUN YETKİ ALANINA

İLİŞKİN BAZI ÖZEL HUSUSLAR

I. BİLDİRİME TABİ OLMAYAN YOĞUNLAŞMA	
İŞLEMLERİNİN İNCELENMESİ	165
A. RKHK m. 7 Uyarınca İnceleme	165
1. Hükmün Uygulanabilirliği	165
2. İncelemenin Tabi Olacağı Usul	166
3. Uygulanabilecek Yaptırımlar.....	167
a. İdari Para Cezası	167
b. İşlemin Geriye Alınmasına Yönelik Tedbir	168
B. Bildirim Eşiklerini Aşmayan Yoğunlaşmalara RKHK m. 4 ve	
6'nın Uygulanabilirliği.....	170
1. RKHK m. 4'ün Uygulanması.....	171
2. RKHK m. 6'nın Uygulanması.....	171
3. RKHK m. 4 veya 6'nın İhlalinin Sonuçları.....	172
II. İZİN VERİLEN YOĞUNLAŞMA İŞLEMLERİNİN YENİDEN	
DENETLENEBİLİRLİĞİ	175
A. Genel İlke: İzin Kararı Geri Alınmaz	175
B. İzin Kararının Geri Alınabileceği İstisnai Haller.....	176
1. Taraflarca Yanlış veya Yanıltıcı Bilgi Verilmesi	176
2. Şart ve Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi.....	178

C. İzin Verilen İşleme Diğer Rekabet Hukuku Araçlarıyla Müdahale Edilmesi	181
III. YAN SINIRLAMALAR	182
A. Genel Olarak	182
B. Yan Sınırlamanın Unsurları	184
C. Yan Sınırlama Türleri.....	186
1. Rekabet Etmeme Yükümlülükleri.....	186
2. Rekabet Etmeme Yükümlülüğüyle Benzer Şekilde Değerlendirilen Sınırlamalar.....	190
3. Fikri Mülkiyet Haklarının Kullanımına İlişkin Kayıtlar	191
4. Tedarik Yükümlülükleri	193
KAYNAKÇA.....	197